

SEMANATORUL

ORGAN ÎNVĂȚĂTORESC DIN CALIACRA

Director I. Nedelcu

Apare sub conducerea
unui comitet

Redacția și administrația
Școala primară Nr. 2 - Bazargic

A B O N A M E N T U L
80 lei anual

Un cuvânt deschis

de Eug. Răducu

Pentru școala statului s'a alocat în bugetul viitor-1936-1937-un spor de 340 milioane.

În actualele împrejurări economice și financiare, țara a primit deplină satisfacție prin atențiunea arătată armatei și culturii acestui popor.

Armata e pavăza țării.

Cultura e forța vitală a nației.

Amândouă se împreună în conservarea patrimoniului comun.

Ministrul Instrucțiunii, d-l D-r Angelescu, a susținut școala cu o îndârjire necunoscută, înscriind la activul său ministerial din această guvernare, un spor bugetar de 870 milioane lei, destinat clădirilor școlare și echilibrării salariilor corpului didactic.

„Nu pot fi ministru ruinei școlare și al mizeriei învățătoresci” ne-a declarat totdeauna, de câte ori ne-am apropiat să ne spună cuvântul său

Primul ministru a apreciat cerințele naționale ale momentului, când în audiența delegației învățătoresci a declarat răspicat:

„Am înarmat țara și voi face totul și pentru Dv. Culturalizarea neamului este dogma partidului meu și recunosc că învățătorii noștri sunt patrioți.

În aceste vremuri de liniște în toate părțile ați fost factori de pace, care ați lucrat cu devotament pentru ordine și liniște.

Ați lucrat la „străjeri”, la „premilitari” și oriunde a fost

nevoie de reconfortare și m'ați satisfăcut și pe mine și așteptările țării”.

Vă vom da tot, cât putem da. Majestatea Sa Regele „Voevodul culturii românești” a dat președintelui Asoc. g-le, în audiența de Vineri, 20 Martie c., cuvântul augurilor sale asigurări:

„Drepturile legale ale învățătorilor vor fi plătite, parte din credite extraordinare — dar vor fi plătite toate”.

Sub imperiul înaltelor asigurări baerele bugetului s'au deslegat și 340 milioane au fost destinate cu spor în bugetul Ministerului Instrucțiunii, spre a se satisface cerințele actuale ale culturii statului.

Corpul didactic — dela cel primar până la Universitate și Academie — primește reconfortarea prestigioasă a străduințelor sale tocmai într-o epocă de îngrijorare generală.

Conștiința și devotamentul lui, transpuse în atâtea resorturi vitale din plămada istorică a viitorului românesc, se desfășură reconfortant, făcând linii de ordine morală în stările de suflet ale ceasului de față.

Sporurile de bani, cari se răsfrâng în parte cu puțin asupra vieții învățătorilor vor sălta tot puțin confortul existenței lor umile; dar a adăugat acum la devotamentul lor de muncă și sacrificiu toată splendoarea aureolată a erolor predestinați. Aceasta o va dovedi munca lor.

Examenenele învățătorilor...

Suntem în preajma timpului, când urmează a se ține examenele dascălești, pentru definițiile și înaintările legale, cu avantajele și dezavantajele lor... Și astăzi, ca întotdeauna, examenele învățătoresci, constituiesc o problemă, tot atât de importantă, ca și învățământul însuși.

De examene, depind înaintările de toate gradele, de examene, depinde soarta învățătorilor, de examene depinde remunerația și dragostea pentru catedră, etc...

Rostul examenelor, este de un rol covârșitor pentru dascălime, întrucât îi ține în pas cu toate descoperirile științifice și în curent cu materia profesională. Afară de aceste considerente, o rânduiește o erarhie logică, în cadrul învățământului, îndreptându-l pe fiecare, a-și ocupa locul, fie ca poziție socială, fie ca poziție materială.

Examenenele au un temei legal și din capul locului recunoaștem, că prin ele, ni s'au consfințit drepturile noastre, la cei cari am trecut prin ele și tot prin ele se vor consfinți și la ceilalți în viitor.

Problema aceasta, suferă un viciu de formă, care persistă de 5-6 ani de zile. O dată cu reforma continuă a problemei învățământului primar, nu s'a putut să nu fie schimbată și sistemul examenelor învățătoresci. S'au modificat în tot felul. Uneori cu pretenții exagerate, alte ori cu pretenții mai reduse, evoluând din an în an, ajungând într'un timp, să fie desființate pur și simplu.

Datorită acestei situații, s'a ajuns într'un moment dat, să se grămădească serii peste serii, ne mai putând să se facă avansări logice și erarhice, în cadrul învățământului.

În asemenea atmosferă nesigură s'au ținut câteva examene

pentru înaintare, la cari s'au prezentat unii cu drepturi mai vechi, alții cu drepturi mai noi și nici până astăzi nu s'a clarificat situația, pe ce an sunt încadrați cu titlul câștigat. De pildă: s'a dat un examen în Decembrie 1932 unui în Aprilie 1933 și unul în 1934. Ei bine, despre cel din anul 1934, am văzut un comunicat în ziare, că li se conferă titlul pe 1 Aprilie 1933, deci cu un an în urmă din cauza întârzierii... Cât privește pentru cei din 1932, și 1933, cari urmau să dea examenul încă din anul 1931, nu se știe și nu se vorbește nimic, despre timpul când se conferă gradul.

(N. R. S'a făcut comunicare la Senat în această privință și așteptăm de 21 zile să răspundă D-l Ministru.)

Astăzi, se pare, că ne găsim într'o fază cu mult mai superioară față de trecut, în ceea ce privește organizarea examenelor. (Se cere în plus o activitate extra școlară mai mare.) Nimic de zis, nu de dăm în lături de activitate și răspundere față de misiunea noastră... Nici nu cerem ca examenenele să nu rămână la același criteriu pentru avansările și selecționarea noastră. Din contră, să ni se ceară activitate și examene, ori cum vor fi ele organizate, dar să îndeplinească următoarele condițiuni:

Examenenele să dobândească un automatism precis.

Să se țină la datele fixate de lege, fără a mai suferi amânările...

Amânările continui derutează învățătorii, îi descurajează și cad într'o delăsare, nepunând astfel a se pregăti temeinic.

Tot odată și inspecțiile examenului de înaintare, împiedică foarte mult pregătirea can-

(urmează în pag. 11-a)

Religia ca valoare socială

Se pare că e unic în istoria omenirii cazul lui Robert Owen învățat englez, care a întemeiat în America un oraș al cărui locuitori erau toți atei, o rașă care s'a numit Liberia. Orașul după cum se știe a pierit, căci cetățenii lui s'au împrăștiat din cauza neînțelegerii, care s'a iscat între ei, având generatoare legitimă lipsa de religie.

Acest fapt mistuit de timp, fără nici-o cruțare, ne face să ne întrebăm — mai ales azi când se impune mai imperios ca ori și când să ne punem astfel de întrebări — religia în sine, așa cum e concepută de diferite opinii, (creștină, mahomedană, mozaică, budistă, etc.) are vreo valoare socială sau nu? Este de folos omenirii, indiferent de esența ei, sau nu? Merită atențiunea conștiinței sociale sau indolenței și negării? Religia ca motor al sufletului omenesc și al tuturor acțiunilor, contribuie la prosperarea individului și fatal la prosperarea întregii societăți sau nu? Privită ca fenomen, religia este i-

nerentă omului, sau este accesorie accidentală și complementară? Îmi propun să răspund la aceste întrebări în limita puterilor ce posed și fără nici-o altă pretențiune, dându-mi perfect seama de greutatea problemei ce-am arborat. Volu începe cu ultima, părându-mi-se acela care are prioritate și mai ales acela prin care se pot deslega și celelalte.

Par'că ar fi suficient și'n același timp ne-ar scuti de orice comentariu, constatările atât de adânci și tari ca valoare logică, ale lui Plutarch, când din cele mai vechi timpuri a spus: „... privind pe fața pământului veți găsi orașe fără întărituri, fără legi, fără cărmuitori; veți întâlni oameni fără locuințe stabile cari nu cunosc întrebunțarea monedelor, și n'au ideile de artă, știință etc., dar nu veți găsi nici-o societate omenească fără credință într'o divinitate, fără jertfe, fără rugăciuni”.

Ca o complectare a acestei constatări, de dată mai recentă, chiar con-

temporană, este spusa lui Thiele savant olandez care sună astfel: „... religia este un fenomen propriu întregii umanității”. A fi avut, sau a avea o religie, este o regulă absolut fatală dela care nimeni, care s'a găsit în absolut echilibru intelectual, moral și fiziologic, nu s'a abătut, pentrucă simțământul religios este înăscut în om dela geneză și numai grație lui — după unii sociologi și antropologi — a simțit trebuința de a se integra în sânul unei societăți ca ființă superioară. Acest simțământ pe care unii l'au tradus cu o „dorință” a omului proiectată la infinit și perfecționată tot la infinit, cu toate că până acum s'a demonstrat că-l prea vagă noțiunea de infinit, și chiar imposibilă, a dat naștere religiunii creștine care-i un apogeu al tuturor revelațiilor în materie religioasă. Religia creștină datorită fundamentului ei umanitarist și just, a putut să câștige atâtea milioane de admiratori. Pe lângă grupul de credințe asupra divinității, mai are încă și o serie de legi după care să se conducă omul în viață. Datorită acestei cauze ea — religia — poate fi socotită ca un

regulator și ca animă a societății.

În acest sens iată cuvintele unui om de știință cu destulă autoritate în cercurile înalte ale culturii, care practicând îndelung ateismul, s'a întors iarăși la credința pe care o negase, cu următoarea constatare: „religia întotdeauna și pretutindeni, eră ca și azi, este regulatorul mersului social, întărește autoritatea celor puși să conducă, dă putere legilor și obligă pe toți membrii corpului social să-și îndeplinească datorile lor”.

Cu acest citat am ajuns la întrebarea: Este necesară religia unei societăți sau nu?

Decând fi lumea a existat în societatea noastră omenească conduși și conducători. Această regulă este observată și la animale cu mult inferioare omului. Este absolut cu neputință conceperea unei societăți fără o autoritate supremă, care să-i conducă destinele; fără legi care să reguleze raporturile dintre indivizi și fără obligațiuni care să fie impuse membrilor societății, pentru bunul ei mers. După spusele aceluși savant ateu, citate mai sus, religia oferă ma-

O soluție neglijată

Am făgăduit să mă ocup de principiul pedagogic enunțat prin cuvintele lui Isus Cristos, „Lăsați copilașii să vină la Mine”. Dorind a privi chestiunea mai întâiu din punct de vedere al idealului educației, socot necesare câteva idei preliminare.

De multă vreme și pe mulți i-a preocupat chestiunea idealului educației. Înțeleptul Solomon spune că aceasta a fost pentru el „o îndeletnicire plină de trudă”. Idealul pe care-l stabilește după îndelungate frământări, este „omul temător de Dumnezeu și ascultător de poruncile Lui”.

didacților, întrucât ei sunt încordați și concentrați pentru inspecția specială, ce nu li s'au făcut încă.

Dacă s'au văzut candidați nepregătiți la examene, cauzele nu pot fi decât acestea, căci învățătorului, i se cere și clasă și inspecție specială și pregătire enciclopedică și dacă toate acestea nu au o coordonare între ele îl dezechilibrează.

Deasemenea trebuie, odată pentru totdeauna precizat ce anume condițiuni trebuie să îndeplinească un candidat, întru cât legea prevede unele dispozițiuni, iar diferite comunicate altele.

În plus, pentru inspecția specială pentru gradul I, cred că incompatibilă, inspecția ce se pretinde de lege, a se face la partea practică și contabilitate, de către profesori secundari, din următoarele motive:

1) Practicitatea învățământului ce se predă la cursul primar, nu este de rangul, a se inspecta de către un profesor secundar!

2) În același stadiu se găsesc cunoștințele de contabilitate.

3) Găsesc că ar fi fost cu mult mai practic să fi fost inspectate și aceste ramuri de activitate, tot de către inspectorul școlar de resort, întrucât este mai aproape de realitate și cunoșcător profund al problemelor școlare locale.

Cred, că este tot atât de deosebit, un inspector școlar, a inspecta și partea practică, din moment ce-ți poate aprecia celelalte ramuri de activitate. În concluzie, atât timp, cât examenele se vor ține, în astfel de condițiuni, vor periclita în permanență situația bieiților învățători!..

Preot Ioan I. Neagu
Învățător
Stejarul-Caliacra

12 Martie 1936

rele avantajii, de a întări pentru binele general, autoritatea legilor și obligațiunile cetățenilor

Religia prezintă legile ca reguli de conștiință, întărind autoritatea și dându-i astfel în mod oarecum extompat, dar suficient pentru a se înțelege valoarea și originea ei divină. Poporul — vorbesc de cel pătruns de sentimentul religios — vede în conducători pe aleșii lui D-zeu. Suveranul chiar și'n ziua de azi, cel puțin ca formă, respectând astfel tradiția, zice că domnesc „din grația lui D-zeu”. Caracterul fiind august și sfânt, autoritatea se bucură de mai multă ascendență asupra spiritelor, asigură mai bine respectul și ascultarea și privește cu eficacitate neînțelegerile și revoltele care prepar calea anarhiei.

Cel religios chiar dacă vede imperfecțiunile conducătorilor, totuși el spune cu credință, că mai presus de această autoritate pământească este cea cerească, acel „rege al regilor” care prezidează destinele principiilor și ale popoarelor. Religia dă

în lumea păgână și anume în vechea Grece, găsim ca ideal, pe omul „Kalos k'agathos”, adică perfecțiunea morală — exprimată prin mult admirata seninătate olimpică, unită cu frumusețea fizică.

Epoca apariției creștinismului continuă a trăi din idealurile păgâne. Excepție fac doar micile comunități creștine. Evul mediu este, cu numele, creștin. E adevărat, idealul lui este omul religios. Religiozitatea aceasta însă, izvoarește dintr'un fond de superstiții și se manifestă necreștinește. Nici ascetismul lui nici cruciatele nu-și pot găsi justificarea în Evangheliile, iar inchișiția e tot ce poate fi mai strein de ea.

Renașterea, scuturându-se de idealul ascetic al elevului mediu, ca de un vis urit, caută să reinvie idealul vechiu păgân și, în scurtă vreme, ajunge în extrema cealaltă, a libertinajului.

În sfârșit, în epoca modernă, carul pare a merge pe mijlocul drumului. „Scopul final al educației, după Goethe, e unitate armonică a existenței individuale”, spune D-l Profesor G. G. Antonescu, într'unul din studiile D-sale.

Se ajunge în zilele noastre, la idealul educației integraliste, formulat de același domn profesor, în modul următor:

„Idealul în educație constă în a cultiva toate forțele, care constituie organismul psiho-fizic al individului precum și valorile ideale menite să inspire pe cele dintâu și să le dea direcția, — cu alte cuvinte, educația va tinde continuu la realizarea valorilor ideale și la idealizarea forțelor reale, deci la idealismul activ”.

Cred că am enumerat principalele idealuri către cari a tins omenirea vreme de milenii. Acelea pe care nu le-am descris, nu diferă prea mult.

E ușor să vedem că nici unul din aceste idealuri nu se poate identifica, nici cuprinde în sine idealul exprimat prin: „Lăsați copilașii să vină la Mine”.

Citatul acesta a fost și este propovăduit mult, poate. Este scris pe frontispiciul templelor multor instituții de civilizație, dar este citit și înțeles cu totul altfel de cum ar trebui. Oamenii scriu, „Mine” cu majusculă, dar se gândesc la un „mine” cu literă mică, sub care se înțelege o persoană sau o

putere legilor, prezentându-le ca singurele norme ale conștiinței cetățenești. Orice lege indiferent de factură, trebuie să isvorască din necesitatea sufletească a omului, căci numai așa societatea va prospera. S'a constatat că la această formă de legi nu se va putea ajunge decât atunci când religia va sădi în sufletul oamenilor o conștiință veghetoare: o conștiință religioasă. Legile după mulți trebuie să fie nu numai reguli de convenție socială, ci și reguli de conștiință, care leagă pe om atât de D-zeu, cât și de semenii lui — Istoria ideilor și-a faptelor ne confirmă că dacă n'ar fi ideea de „un D-zeu” dela care emană puterea și autoritatea omenască, legile n'ar avea autoritatea necesară. De pildă egiptenii credeau autori ai legilor pe zeii Osiris și Isis; Babilonienii pe Ea, Evreii și Indienii susțin că și-au primit legile direct dela D-zeu prin intermediul lui Moise primii, iar secunzii prin al lui Manu. Numa Pompilius, credeau Romanii că în alcătuirea legilor lui a fost inspirat de zeita Egeria. Se crede că Cicero

instituție oarecare, nici de cum persoana și ființa lui Isus Hristos. Nu e pentru nimeni o noutate că, de multe ori, sub etichetă creștină se desface marfă de contra-bandă și în templul sacru, se aprinde foc strein. Pe bună dreptate, Isus ar putea reproșa creștinătății de orice nuanță, ce pretinde a i se închina:

„Voi mă numiți învățător, dar nu mă întrebați”.

Scaunul lui Pilat din Pont n'a rămas niciodată gol.

Și astăzi și chiar în creștinătate, Isus este judecat și osândit ca stricător de obiceiuri, de tradiții și programe.

Poate că Justiția țărilor civilizate, ca fiică bună a Dreptului roman, va declara ritos, ca și ordinioară, că nu găsește nici o vină în „Omul Acesta”. Totuși mulțimea, asmuțită prin înșelăciune de cei interesați, nu-l va cruța. Nicodim trebuie să vină la El tot noaptea, pe ascuns, și, când va vorbi pentru El în sinedriu, va face-o în mod tangențial așa cum, poate, fac și eu acum. Tragedia lui Isus se joacă și azi.

Numai decorul s'a schimbat. Nu El este de plâns însă.

Ca să nu i se pară cuiva că exagerez, precizez că nu vorbesc de programele oficiale nici de idealurile afișate în public, deși, în ultimul timp, nici ele nu mai maschează. Vorbesc de spiritul vremii, de climatul moral al epocii noastre și ca ea au fost și celelalte.

Nu cred că e nevoie să lămuresc ce se înțelege prin idealul evanghelic de care mă ocup. Dacă va trebui, vom face-o altădată.

Cred însă, că oricât de puțin familiarizați am fi cu idealul pur creștin și oricât nu l-am înțelege, totuși nu vom putea admite că omenirea de azi are de model pe „Omul” pe care-l arăta Pilat ludeilor, ci mai de grabă pe „supraomul” lui Nietzsche. Germania de azi nu se laudă cu bisericile ei, ci cu fabricile de tunuri, gaze asfixiante etc.

Idealul creștin a fost întotdeauna și pretutindeni sistematic ostracizat și nu e nici un semn că se gândește cineva să-l recheme.

S'a străduit marele pedagog Comenius să ne facă luminos idealul creștin și să-l înscrie în programe, ca să d e v i e al tuturor. „Didactica magna” a lui e îmbibată de parfumul sublim al acestui ideal. Dar, pentru că s'a parfumat cu esența aceasta tare, a

din această cauză a putut spune: „Odată cu plecarea ideli de D-zeu, va pleca din omenire și fidelitatea și ordinea socială”.

Să privim fugitiv chestiunea obligațiunilor diferiților membri ai societății. Aici după cum vom vedea mai jos tot religia are cuvântul cel mai de greutate și cel mai hotărâtor. Magistratul care face pe judecătorul pământesc, ofițerul, profesorul și oricare alt sjobași de stat înainte de-a-și lua serviciul în primire, face un jurământ prin care se leagă că va sluji cu credința cauza în care s'a angajat. Chiar regele când primește însărcinarea de suprem conducător, tot prin jurământ se leagă. La diferite religii jurământul ia o formă diferită, dar efectul este tot acela; de-a face pe individ să fie cât mai corect în prestarea muncii ce i s'a încredințat. Ne întrebăm; de unde ia jurământul acea forță misterioasă care face ca individul să fie corect în tot ce face? Răspundem — din religie! Ea este sursa misterului și fără ea jurământul ar fi o seacă formulă fără

fost socotit periculos și exilat ca și în vechime, Aristide cel Drept. Ca întotdeauna, ciorile rămase negre omoară pe surorile lor, care-și albesc penelile.

A mai încercat Calvin să impună idealul creștin unei întregi cetăți; dar, după cât se pare, cu mijloace puțin eficace și cu rezultate puțin durabile.

Pentru cei mulți, idealul pur creștin — Isus Cristos — a rămas departe ca Luceafărul lui Eminescu și tot așa, contemplat uneori, dar trădat la cea dintâu ispită a vicleanului paj Cătălin, care știm ce reprezintă.

Poate că îndrumarea spre un asemenea ideal ar costa pre mult, deși nu e dovedit de vreme ce nicăieri n'a fost scris pe steag; dar și dac'ar fi așa, am răspunde cu dictonul comercial: scump dar face. Se pare că Anglia, care a mers pe calea aceasta mai mult ca alte țări, n'a avut nimic de pierdut. Dimpotrivă.

Dar, dacă e sigur că oficialitatea de oriunde nu se va grăbi să-l adopte, pentrucă scriu?

Pentru acei cari, scârbiți de adorarea idolilor sângeroși și diformi ca supraomul lui Nietzsche, ar vrea să contemple desăvârșirea. Susțin că acesta — Isus Cristos — e idealul care satisface pe deplin sufletul omenesc, care transformă, schimbă și înoște totul, introducând ordine, disciplină și viață nouă în domeniul moral, unde e atâta haos.

Deaceea „a lăsa copilașii să meargă la El” și a merge și noi la El, cred că e singura soluție.

„Cine are urechi de auzit, să audă”.

N. TONOIU - Șahveli

Reviste

Sociologie românească.

Anul I No. 3. Redacția și Administrația: Inst. Soc. Român, Buc.

O publicație serioasă de sociologie n'am avut până acum. O astfel de publicație era o cerință imperioasă ieri, iar azi e fapt împlinit. D-l D. Gusti, un distins sociolog, a căutat să vină în ajutorul sociologiei românești și a pus bazele revistei „Sociologie românească”, care va umple un gol resimțit în publicistica sociologică dela noi. Valoarea revistei d-lui Gusti e incontestabilă, iar aportul pe care-l va aduce sociologiei române va fi de un real folos.

nici-o urmare, așa cum este la atei. Omul a tins și tinde către un ideal care își are multe ramificații.

Există la om și un ideal cu trăsături etico-moral-religios.

Prin mutarea centrului de ideal dela cele pământești la cele cerești, dela ce e material la ce e spiritual, dela ce este egoist la cel care e plin de iubire; religia a fost și este sufletul societății, care a apropiat pe oameni unii de alții și a cimentat legăturile dintre ei.

Ca urmare firească a acestor considerațiuni, reiese că religia este absolut indispensabilă omenirii și mai ales celei civilizate și că nimic temeritic nu se rezolvă decât în orbita ei.

M. c. B.

Calăcihoi

14 Martie 1935

(Va urma)

Centenarul nașterii lui B. P. Hașdeu

A trecut un veac dela nașterea naționalistului om de știință român, Bogdan Petriceicu Hașdeu, fiul boerului naționalist Alexandru Hădeu.

Cu acest prilej, se cade să ne aducem aminte de poliglotul B. P. Hașdeu, de viața și opera lui, mai ales că s'a clasat ca om de mare valoare între cărturarilor și oamenii de știință din timpul său.

S'a născut în Cristinești lângă Holin și se trăgea dintr-o renumită familie boerască. Data nașterii nu i se cunoaște precis, deoarece sunt în ființă — în această privință — două argumente contradictorii. În analele judecătorești din Iași s'a găsit un document relativ la data nașterii lui Hașdeu, care datează din anul 1863. În acel an, într'un proces pe care l-a avut, Hașdeu a fost întrebat de judecător despre locul, anul, luna și ziua nașterii și el a declarat: „Cristinești lângă Holin, 1836, Februarie 16“.

Acum, în urmă, d. Zamfir C. Arbore, în lucrarea sa „Basarabia în secolul XIX-lea“, vorbind și despre Hașdeu îl declară născut în anul 1833. Desigur, d. Arbore admite acest an bazat pe cercetări și documentări.

Intrucât în majoritatea publicațiilor și studiilor apărute până în prezent despre Hașdeu, cea mai răspândită dată a nașterii lui este „16 Februarie 1836“ declarată chiar de el, trebuie s'o admitem și noi ca cea mai apropiată de adevăr. Ținându-se seamă de aceste considerente s'a hotărât serbarea centenarului nașterii lui Hașdeu la 16 Februarie 1936.

S'a născut într-o familie de cărturari și poligloți: bunicul său cunoștea 7 limbi și tatăl său 11. Hașdeu l-a depășit pe amândoi. Un profesor care s'a ocupat de aproape de viața și opera lui afirmă că Hașdeu cunoștea 26 de limbi; dar ceace se știe precis, cunoștea la perfecție limbile: sanscrită, elenă, latină, slavă, rusă, poloneză, sârbească, bulgărească, engleză, germană, franceză și română. Desigur, știa să le scrie, să le citească și chiar să le utilizeze cu ușurință oricând împrejurările cereau acest lucru. Numai datorită poliglotismului și dragostei sale de muncă intensă a putut Hașdeu să se ridice la nivelul culturii universale, la erudiție, plecând bineînțeles dela izvorul culturii naționale.

Iată cum descrie cineva pregătirea lui Hașdeu: „A trecut ca o vijelie prin puținele noastre instituții de cultură abia înjghebate isbucind pretutindeni ca o forță imensă, prea comprimată, care nu-și găsește canalizare regulată nicăieri, se ridică în vârtejuri spulberate, spre a cădea asupra sa, însăși, învinsă de propria-i forță sălbatică“.

S'a format sub influența culturii polone. După ce a trecut prin liceul rus din Chișinău și prin universitatea rusească din Harcov, s'a înrolat ca ofițer în armată rusă. Dar, întrucât era o fire prea liberală, inadaptabilă disciplinei rigide, precum nici despotismului sau anarhiei, a dezertat din armata rusă în 1856 și profitând de faptul că tocmai atunci se alipsea sudul Basarabiei la Moldova, a trecut în acest ținut ca să devină cetățean român.

În 1857 l s'a încredințat un post de magistrat la Cahul, iar mai pe urmă unul de bibliotecar și profesor de istorie la universitatea din Iași. Atunci a fondat revista „Din Moldova“ care a apărut în 1862 și 1863.

După aceea l-au cuprins valorile politice. A fost partizanul lui Mihail Kogălniceanu, cu care a luptat pentru lovitura de stat din 2 Mai 1864, a fost membru al partidului liberal și deputat.

În 1877 a fost ales membru al Academiei române.

În 1878 îl găsim în București ca director general al Arhivelor statului și ca profesor de filologie comparată la universitate.

B. P. Hașdeu, împreună cu I. Ghica și A. Odobescu sunt scriitorii care au tras linia de unire între epoca eroică a lui Hellade și curenții Junimea.

S'a remarcat ca: publicist și ziarist,

poet și prozator, filolog, folklorist, umoristic și metafizician.

Pulicistul și ziaristul

A redactat diferite reviste politice și literare. Cea dintâi revistă fondată de el în 1862 purta titlul „Din Moldova“; apoi au urmat „Traian“ în 1869 și „Columna lui Traian“ în 1870. În aceste reviste a publicat Hașdeu articole interesante și răspunsuri la atacurile jurnaliștilor. A fondat și condus și două reviste humoristice: „Satirul“ și „Aghiută“.

Poetul și prozatorul

Hașdeu a scris și poezii: fabule, satire, ode, etc. dar poezille sale n'au avut răsunel, lată cum și-a caracterizat singur poezia:

O poezie neagră, o poezie dură,
O poezie de granit.

Mișcată de teroare și palpitând de ură,

Cu vocea răgușită pe patul de tortură

Când o silabă spune un chin nemărginit

Are și o traducere din Tristele lui Ovidiu.

Dintre nuvele, cităm pe cea satirică „Micuța“ publicată în 1864, care prin pasagiile-i licențioase i-a adus destituirea din postul de profesor.

A scris și un roman intitulat „Ursita“ cu subiect din viața Moldovei și anume: sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare și a fiului său Bogdan. „Ursita“ de fapt nu are acțiunea unui roman ci e numai o înșirare de episoade nelegate între ele, de digresii strălucitoare și interesante dar fără o legătură unitară, fără o continuitate logică și fără sfârșit. Presupunând roman este redat într-o învâlmășeală de războaie, lupte și personaje, printre care clipește câteva pietre scumpe: descrieri istorice, evocări eroice, ironii, umor, anecdote, glume, folklor.

Dacă n'a reușit să redea un roman — în adevăratul înțeles al cuvântului — Hașdeu a lăsat însă moștenirea literaturii române piesa de teatru „Răsvan și Vidra“. Deși criticată destul de aspru la apariție de P. P. Carp, drama lui Hașdeu pe lângă serioase defecte prezintă și calități, care o mențin la locul de cinste în literatură, fiind reprezentată și în zilele noastre, nu ca o simplă curiozitate ci ca un succes real.

A mai scris și alte drame precum și comedii, printre care se numără: „Domnița Rosandra“ și „Trei crai dela Răsărit“.

A polemizat cu revista „Convorbiri literare“ a lui Maiorescu, răspunzând de multe ori la atacurile pe care junimiștii, le îndreptau împotriva Revistei contemporane. În 1892 când revista Convorbiri literare a încetat de-a mai reprezenta un curent anumit, a primit în paginile ei și articole de ale lui Hașdeu,

(Continuare în numărul viitor)

I. Lupu - Răjețu

Bazargic 20 11 1936

Revista „Foia învățătorului“

Organul Asociației Învățătorilor din orașul și județul Brăila.

Redacția și Administrația: Boulevardul Cuza No. 218 — Brăila.

Numărul 1-2 pe Ianuarie, Februarie a.c. cuprinde articole foarte interesante: C. Sandu-Aldea versificator de Ion M. Gane, C. Sandu-Aldea prozator (1874-1927) de Grigore Vioreanu, Liteatura primejdiașă de I. Bogatu, O nedreptate de Ispas Patrănoiu, Pedepsa individuală și pedepsa colectivă de Demetra N. Popescu, Imaginația de Paul Z. Martin. Versuri semnate: I. Giuglea, Mih. Lupașcu. D-l Mihail Lungianu, semnăază o legendă intitulată „Margarul“. La „Pagina folklorului“ semnăază d. Velicu o culegere de cântece populare.

CATEVA IDEI

Suntem în secolul XX-lea. Trecurăm secolul al XIX-lea, cu de- viza: „Secolul copilului“. Din nimbul vremii trecute ne-au rămas multe idei, ce circula din gură'n gură, fără să fi putut ajunge la acel punct culminant care să radieze și să aibă statificat țința de reper a rolului nostru în vastul câmp de luptă. Și după cum so- lul este bogat în tot felul de ma- terii prime, găsim pe lângă acestea, și multe burueni ce se sdobesc sub sapa și plugul ță- ranului rămân; tot asemenea și pe ogorul sufletesc, pe care lucrăm noi educatorii, se găsec o mulțime de porniri rele sau bune, du- pă cum s'a lucrat și plivit acest ogor. Este înțeles de toți că totul se face în mod evolutiv fie și'n primul caz de mai sus, fie și în il- lea. Evoluția se face pe temelu de fapte bine chibzuite și pe mijloa- ce sigure de reușită.

Drumurile pe care au mers în- aintașii noștri și pe care mergem și noi, au fost și sunt bune numai acelea ce l-au dus și ne duc cu pași repezi spre acel ogor de mai sus, făcându-ne să cercetăm cali- tatea înăscutului, sub cele două raporturi; dând aripi pornirilor bu- ne și stăvilind, chiar din fașe, cu un ceas mai de vreme, pe cele rele. După cum se cercetează com- poziția pământului și se pune plan- ta ce are sorți de isbândă, tot ase- menea trebuie să facem și noi în materie de educație și instrucție.

Făcut-am noi aceste cercetări pentru ca edificiul ce-l ridicăm să nu fie zidit pe nisip?... În ma- joritatea cazurilor, chiar și aceia ca- re fac prea multă paradă de vor- be, cred că nu au făcut în dea- juns; și nu am făcut-o nici noi în plin act de înfaptuire și nici în- aintașii noștri. Drumurile înaintă- șilor și ale noastre, referitoare la școala, după a mea părere sunt drumuri streine.

Pedagogia noastră a fost cal- chiată după pedagogia germană.

A scris în acea pedagogie trepte formale, hai și noi cu trepte formale!... A scris și scrie forma- rea personalității copilului; hai și noi cu transformarea în perso- nalitate!... Jos memoria și sus școala activă, hai și noi cu școala activă și jos memoria!.. Au dat scopuri pedagogice, hai și noi cu citarea lor în toate ocaziunile dă- călești etc. etc. A venit timpul când trebuie să ridicăm și să strigăm: destul cu pedagogia streină!.. Da- că am adoptat treptele, am făcut ca pregătirea unei lecțiuni să mânănce tratarea și de sistematizare habar nu am avut. În ce privește formarea personalității copilului, am ajuns a face o abstracțiune pretențioasă — „Ea este nu se câștigă“. Tot făcând personali- tați din nulități, ne-am lăbatat cu apă rece.

Dacă am adoptat școala activă, facem a framânta probleme mai presus decât mintea copilului și neglijăm serviciile prețioase pe ca- re le aduce omului cultivarea me- moriei. — Școlarul român e mai vioi decât școlarul strein. Cel strein are nevoie de pregătire sis- tematică; pe când cel român prin- de lucrul dintr'odată și deci n'are

nevoie de atâta pregătire, cât de sistematizare. Cu toate acestea școala română, și cea primară și cea secundară, stă sub zodia pre- gătirei de astăzi. Se lauda foarte mult școala activă de azi, pentru faptul că-l învață pe copil cum să trăiască în viață.

Pentru acest fapt îl pune să ra- ționeze înainte de a i se desvol- ta rațiunea care este de două fe- luri: Este rațiune implicată în me- morie, care se desvoltă de timpuriu, dar care trebuie desvoltată prin memorie; și rațiunea explicită, un- de e vorba de legături exprese de cauzalitate și care nu se desvol- tă decât dela 17-18 ani încolo. Noi, luându-ne după școala germană, chinuim copii cu rațiunea explici- tă chiar dela 7 ani.

Deci, viitorul acestei țări, fiind al generațiilor pe care le creștem, să facem tot posibilul să ne cu- noaștem terenul pe care aruncăm sămânța, dând la o parte tot ce e strein individualității noastre. Să lăsăm la o parte toate citațiile de scopuri, ale pedagogilor streini de individualitatea noastră și să ne fixăm ca țință scopul pe care ni l-a dat însăși natura noastră de după războiu. Să ținem cont de toate mijloacele ce duc la acest scop suprem, ne neglijând niciun- ul, căci toate aceste cărări duc la înjghebarea forței noastre naționale, morale, sociale și culturale.

Nu putem face acest fapt no- bil, prin perefii școlai, ci prin me- tode. Nu prin metode streine, ci prin metode românești, bazate pe materialuri românești. Nu prin lu- cruri învățate deagata, ci din pro- prie observațiune și prin proprie cugetare....

Gh. Săniociu
Ghiroa II, Callacra

DELA CERCUL CULTURAL

al învățătorilor dela școlile de copii mici din Bazargic

Incepând dela 10 Februarie 1935 învățătoarele dela școlile de copii mici din Bazargic alcătuiesc cerc cultural separat de acela al învățătorilor dela școlile primare. Ca președintă a cercului a fost numită d-na Margareta Stănculescu, directoarea grădinei de copii No. 2.

Prima ședință a cercului s'a ținut în ziua de 10 Februarie 1935. Dela aceea dată, ședințele cercului cultural s'au ținut regu- lat, cautându-se a se desfășura o activitate cât mai rodnică.

În Iunie 1935, școlile de copii mici au organizat o frumoasă ser- bare în sala cercului militar cu rezultate foarte satisfăcătoare.

Ultima ședință a cercului cul- tural s'a ținut în ziua de 28 Mar- tie 1936 la școala de copii mici Nr. 6 de sub conducerea d-nei Ioana Manoliu.

D-na M. Ciobanu, conducătoare la șc. de copii mici Nr. 2 a ți- nut o lecție demonstrativă de joc liber. „Unde ești Chimița“. Lecția a avut o reușită deplină deoarece d-na propunătoare a procedat cu multa artă la predare.

D-na cond. Tandureanu a fă- cut o demonstrație de lucru ma- nual. „O barcă împletită din panglică.“

D-na N. Buleu a conferențiat despre: „Educația prin activitate din punct de vedere fizic, intelectual și moral în grădinile de copii.“

Cronica noastră

ȘCOLARE

Dela Asociația Generală a Învățătorilor

— Dăm următoarele informații, publicate de către „Asociația Generală“ în „Pagina Învățătorului“ din Curentul cu data de 27 Martie a. c.:

— Ministerul a revenit asupra datei de 20 Aprilie când urma să înceapă examenul de definitivare, și a fixat data începerii acestui examen, — prin darea lucrării scrise, — la 4 Aprilie a. c.

Candidații la acest examen vor trebui să plătească o taxă de examinare de 300 de lei. Plata acestei sume se va putea face și ulterior, nu numai înainte de începerea examenului.

Lucrările scrise vor fi corectate în vacanța Paștilor, iar examenul oral și proba de practică pedagogică vor începe după vacanța Paștilor.

Candidații vor fi chemați în serii și cu acest prilej li se vor acorda înlesniri de găzduire și vor putea lua masa la școala normală, unde se ține examenul.

— Motivarea absențelor dela examenul de definitivare se face înainte comisiei examinatoare, prin înaintarea unei petiții la care se anexează actul doveditor, — concediu de boală aprobat de autoritatea școlară respectivă sau dovada oficială a împrejurărilor care îl împiedică pe candidat să se prezinte la examen.

— Învățătorii cari au fost numiți pe data de 15 Noembrie 1935, — prin încredințare de posturi — se bucură de aceleași drepturi ca și cei numiți cu titlul provizoriu, ei primind doar, până la 1 Aprilie 1936 salariul ca suplینitori.

Acești învățători au dreptul la transferare ca și ceilalți învățători. Cererile de transferare se adresează până la 1 Aprilie a. c., Serviciului de învățământ local respectiv.

— Colegilor cari au depus examenul de definitivare în 1934 cărora li s'a rectificat ulterior data definitivării pe 1 Ianuarie 1933, și cari ar fi avut dreptul, — dacă titlul definitiv li s'ar fi acordat dela început pe această dată, — să se înscrie la examenul de înaintare din 1936, pentru gradul II, ministerul nu le aprobă înscrierea la acest examen deoarece cererea lor de înscriere nu-i făcută în conformitate cu dispozițiunile legii învățământului primar: Un an înainte de începerea examenului iar la data anunțării examenului și până la închiderea termenului de înscriere, acești învățători n'aveau dreptul să se înscrie la examen.

— Unii colegi ne cer să intervenim la minister pentru recunoașterea ca ani buni pentru gradaj și pensie, a anilor petrecuți în concediu, pentru satisfacerea stagiului militar, ori atunci când au fost considerați ca demisionați

din învățământ. Acestor colegi, le răspundem că asemenea cereri nu pot fi luate în considerare de minister, întrucât sunt în contradicție cu art. 138, al. antepenultim, din legea învățământului primar, care spune: „Timpul petrecut în concediu, fără drept la leafă se scade din timpul valabil, pentru gradaj și pensie“.

Numai dacă cineva a fost reintegrat pe data, când a fost considerat demisionat și i s'a ordonat pentru tot timpul cât a fost considerat demisionat salariul integral, numai acestora li se poate socoti acest timp la gradaj și pensie.

Dela „Asociația Învățătorilor“ din Județul Callacra

CONVOCARE

Învățătorii asociați sunt convocați pentru ziua de 4 Aprilie a. c. în adunare generală ordinară, care va avea loc în localul școlii primare Nr. 3 din Bazargic.

Inceputul la orele 10 și jum.

Ordine de zi:

1. Darea de seamă a consiliului cenzorilor.
2. Aprobarea bilanșului și contului de gestiune.
3. Deziderate pentru anul viitor.
4. Bugetul asociației.
5. Organizare de viitor.
6. Diverse.

Președinte, Eug. Răducu

Secretar, N. Mihai

— Asociația generală a învățătorilor a trimis următoarele subiecte spre a fi discutate și a se formula deziderate:

- a) Rolul civic al învățătorului.
- b) Situația materială a școlii primare și a învățătorilor.
- c) Raporturile dintre asociația noastră și celelalte categorii de funcționari publici.

Primele două subiecte vor fi discutate în congres iar cel d'altreilea în adunarea generală. Se conferențiază, se discută și se formulează deziderate.

Se va numi câte un raportor pentru fiecare chestiune.

Diverse

D-na Angela Abduraman, conducătoarea Grădinii de copii Nr. 1 din Bazargic, aduce, pe această cale, viile sale mulțumiri tuturor acolora care prin prezența lor, prin discursurile ținute, prin florile aduse, prin scrisori și telegramele trimise, au împărțit marea lor durere pricinuită de stingerea din viață a bunului și neuitatului Abduraman Mustafa.

Examenul de definitivare

Comunicăm celor interesați următoarele:

Lucrarea scrisă pentru examenul de definitivare se va da în ziua de 4 Aprilie. Candidații vor fi prezenți la centrele respective în cea zi la orele 9 dimineașa.

Județul Callacra a fost repartizat centrului de examinare Constanța, unde se vor prezenta candidații.

Conducătoarele se vor prezenta pentru lucrarea scrisă tot la Constanța în același zi la același oră, deoarece vor da leza împreună cu învățătorii. Examenul oral îl vor da la București.

CULTURALE

BAZARGIC

Cercul cultural „Regele Ferdinand I-ii“ din Bazargic, a ținut ședința în ziua de 22 Martie a. c. la școala primară nr. 4 din localitate.

Ședința publică s'a desfășurat în sala cinematografului „Splendid“, printr'o frumoasă serbare organizată de învățătorii școlii primare nr. 4: Fania Papazissu, Maria Batali, Ahil Constantinescu, Panait Papazissu și I. Vuloaga. Programul serbării a constat din diferite producțiuni artistico-culturale: coruri, recitări, jocuri, dialoguri, etc.

La orele 15 a avut loc ședința intimă în localul școlii primare nr. 4.

D-l Ion Dumitrescu, învățător la școala primară nr. 3, a tratat o lecție de științe naturale la cl. III-a cu subiectul: „Tulpina“. Atitudinea propunătorului și abundența materialului au contribuit la reușita deplină a lecției.

D-na Aglaia Dumitrescu, învăț. la școala primară nr. 2 a vorbit despre „Muzeul școlar“ iar d-na Olga Ursache a vorbit despre,

„Localismul și regionalismul educativ“.

IURGHUICILER

Duminică 22 Martie, cercul cultural „B. P. Hașdeu“ a ținut ședința la școala primară Iurghuiciler.

În ședința intimă d-l D. Popov directorul școlii a tratat o lecție practică la clasa II-a; d-na Iacob, învăț. la școala Aidânbei, a vorbit despre „Insemnătatea literaturii istorice“ și d-l T. Nicolau dela șc. Casapli a dezvoltat subiectul „Cum se poate menține curățenia în școală“.

În ședința publică a vorbit d-l M. Stoian, inv. la șc. Uzlar despre „Îngrășarea pământului“ S'a desfășurat apoi un frumos program artistico-cultural compus din: coruri patriotice, recitări potrivite, doine și cântece, dialoguri, etc. A fost un moment înălțător care a evidențiat munca învățătorului și elevilor dela școala Iurghuiciler.

La acest cerc, pe lângă colegii membri, au participat și d-nii: N. Teodorescu - inspector școlar, Ilie Nedelcu - revizor școlar și Eug. Răducu - senator și președinte al Asoc. inv. din județul Callacra.

Regimul matrimonial al învățătoarelor

IN AUSTRIA NU SE POT MARITA pentru că nu le permite art. 13

La noi nu le oprește nimeni... și legea le înlesnește

Doleanțele funcționarilor publici cu soții învățătoare

Fiecare categorie socială are neajunsurile ei. Mai mult sau mai puțin mari, mai mult sau mai puțin modeste.

Învățătoarele s'au bucurat în Austria habsburgică de un regim matrimonial — care se menține și azi în partea de jos a țării — excepțional de sever. Ele nu aveau voie, în baza celebrului articol 13, să-și faurească un cămin deoarece, argumentau clericali, cerberii moralei și autorii... morali ai acestei dispoziții stupide, o învățătoare căsătorită are toate șansele să rămâie însărcinată și trebuie, cu orice preț evitat spectacolul imoral pe care îl poate da elevelor și elevilor venind la școală cu semnalmentele ce decurg din această stare fizică. Dispoziția era categorică — aplicarea riguroasă.

Blestematul articol 13 o fizic dărnice, desigur, multe iluzii. Din puzderia de mărunte tragedii a rămas în memorie cazul Mattcovitz.

Între două visuri, între două pasiuni — căminul și catedra — d-ra Holtznecht a renunțat la cel dintâiu.

Mattcovitz, logodnicul acestei domnișoare, nu a ezitat să ucidă întreaga familie a logodnicei, rezervându-și și sie-și ultimul glonte

Calvarul învățătoarelor noastre deasupra cărora plutește deasemeni sabia unui articol — 124 deastădată — începe acolo unde drumul acestor apostoli feminini se întâlnește cu al funcționarilor publici.

O lege care în principiu recunoaște că interesele familiare trebuie să treacă înaintea gradului și celorlalte avantajii, păcătuiește prin faptul că nu oferă egalitate cu soții la transferări între învățătoarele membri ai corpului didactic și cele măritate cu alți funcționari publici. Mai mult: în ordinea de preferință, între aceste două categorii, se consideră gradul de vechime în învățământ ceea ce provoacă mari neplăceri pentru unele învățătoare care se vad numite în localități ce nu corespund cu slujba soțului, funcționar public.

La adunarea generală a Asociației funcționarilor publici cu soții învățătoare și a învățătoarelor cu soți funcționari publici despre care am vorbit la timp chestiunea a fost amplu discutată.

Adunarea generală a hotărât să supună forurilor competente dorința de a ce aduce în actuala sesiune (parlamentară) o lege cu articol unic care să modifice articolul 124, punând pe picior de egalitate la transferări pe actualele soții de funcționari publici cu învățătoarele căsătorite cu membri în corpului didactic.

Acest articol unic trebuie să aibă un caracter tranzitoriu și de lichidare a acestei categorii de învățătoare urmând ca pe viitor legiuitorul să ia măsurile necesare pentru evitarea unor asemenea situații.

din ziarul „Adevărul“

Tip. „GUTENBERG“ Hristo Radilof — Bazargic